

Sygn. akt II CSK 390/08

POSTANOWIENIE

Dnia 7 stycznia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku I.S.

przy uczestnictwie J.S. i M.F.

o podział majątku dorobkowego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 7 stycznia 2009 r.,

skarg kasacyjnych wnioskodawczyni oraz uczestnika postępowania

J.S. od postanowienia Sądu Okręgowego

z dnia 5 lutego 2008 r.,

oddala obydwie skargi kasacyjne;

koszty postępowania kasacyjnego wzajemnie znosi.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy, rozpoznając apelację wnioskodawczynie I.S. postanowieniem z dnia 5 lutego 2008 r., dokonał zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. w ten, m.in., sposób, że podwyższył wysokość dopłaty od uczestnika J.S. na rzecz I.S. do kwoty 308.853,15 zł. Sąd ustalił, że podstawowym składnikiem majątku wspólnego małżonków S., podlegającym rozliczeniu przy podziale tego majątku, jest nieruchomość położona w Ł. przy ulicy S. 84, o wartości 811000 zł. Uznał, że spłata należna wnioskodawczynie powinna być pomniejszona o połowę kwoty stanowiącej sumę spłaconego przez uczestnika J.S. kapitału i odsetek wynoszącą 194 293,70 zł. Wysokość należnej wnioskodawczynie spłaty określił na kwotę 308.853, 15 zł (405 500zł pomniejszona o 97146,85 zł oraz 500 zł orzeczonych przez Sąd Rejonowy).

Skargę kasacyjną od powyższego postanowienia wniosła wnioskodawczynie oraz uczestnik postępowania J.S.

Skarga kasacyjna wnioskodawczynie - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. – zawiera zarzut naruszenia art. 207 k.c. w zw. z art. 46 k.r. i op. oraz art. 1035 k.c., a także art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., i zmierza do uchylenia postanowienia Sądu Okręgowego w części zaskarżonej i przekazania w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarga kasacyjna uczestnika postępowania - oparta na podstawie pierwszej z art. 398³ k.p.c. – zawiera zarzut naruszenia art. 207 k.c. w zw. z art. 46 k.r. i op., art. 358¹ k.c., art. 212 k.c., art. 32, 64 Konstytucji i zmierza do uchylenia postanowienia Sądu Okręgowego w zaskarżonym zakresie i orzeczenia co do istoty sprawy poprzez obniżenie spłaty do wyliczonej kwoty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu o podział majątku wspólnego, poza rozliczeniem nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny (osobisty) i z majątku odrębnego (osobistego) na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, następuje także rozliczenie nakładów i

wydatków dokonanych przez każde z małżonków (lub byłych małżonków) w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego. Z art. 42 k.r. i op. wynika, że do takich wydatków i nakładów mają odpowiednie zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego o współwłasności w częściach ułamkowych. Podstawę dokonania rozliczeń stanowią art. 567 § 1 w zw. z art. 686 k.p.c. Sąd w postępowaniu działowym dokonuje rozliczeń z tytułu posiadania przedmiotów należących do majątku objętego wspólnością, pobranych pożytków i innych przychodów, a także poczynionych na ten majątek nakładów i spłaconych długów w okresie między ustaniem wspólności a dokonaniem podziału majątku wspólnego.

Istota zarzutów skargi kasacyjnej uczestnika postępowania sprowadza się do twierdzenia, że spłata długów związanych z nieruchomością położoną w Ł. przy ulicy S. 84 dokonana przez uczestnika z majątku odrębnego (osobistego) w czasie trwania ustroju wspólności majątkowej, jak i dokonana z jego własnych środków po ustaniu wspólności majątkowej a przed dokonaniem podziału majątku wspólnego stanowi nakład na majątek wspólny. Ustalenie wartości tego nakładu powinno więc nastąpić poprzez określenie procentowego udziału kredytu, spłaconego przez uczestnika, w wartości nieruchomości w dacie zakupu i dacie spłaty kredytu.

Analizując reguły wyrażone w powołanym w skardze kasacyjnej uczestnika postępowania orzecznictwie, trzeba zauważyć, że rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego (por. orz. z dnia: 5 października 1990 r., III CZP 55/90, OSNCP 1991, nr 4, poz. 48, 16 grudnia 1980 r., III CZP 46/80 OSNCP 1981, nr 11, poz. 206, 12 kwietnia 1989 r. III CZP 31/89, niepubl.) zmierzające do minimalizowania ujemnych skutków znacznego, a nawet gwałtownego spadku wartości pieniądza, który wyrażał się m.in. w równie gwałtownym wzroście cen mieszkań i domów zapadły w odmiennych warunkach niż istniejące obecnie. Obecnie takie gwałtowne zjawiska nie występują. W konsekwencji, w okolicznościach faktycznych sprawy, przyjęte przez Sąd Okręgowy stanowisko, zgodnie z którym uczestnikowi postępowania należy się zwrot nominalnej wartości spłaconych kredytów z chwili ich spłaty nie stanowi naruszenia przytoczonych w jego skardze kasacyjnej przepisów prawa materialnego.

Istota zarzutów skargi kasacyjnej wnioskodawczynie sprowadza się do twierdzenia, że Sąd Okręgowy z naruszeniem art. 207 k.c. nie rozliczył pożytków z nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy S. 84.

Rację ma skarżąca, kiedy twierdzi, że okoliczność, iż właściciel rzeczy nie posiada ani nie realizuje w drodze roszczenia swojego uprawnienia do współposiadania rzeczy lub posiadania wyodrębnionej części rzeczy, nie stanowi przeszkody do domagania się przez tego współwłaściciela partycypowania w przychodach z rzeczy, jeżeli przynosi ona dochody. Zgodnie z art. 207 k.c. pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów. Pożytki powinny zatem zostać rozliczone w stosunku do wielkości udziałów. Sąd Okręgowy wyszedł z tego założenia i stosując tę regułę trafnie uznał, wbrew odmiennemu pogładowi skarżącej, że za podstawę rozliczenia pożytków nie sposób przyjąć pożytków potencjalnych (możliwych do uzyskania w świetle opinii biegłego), lecz jedynie pożytki rzeczywiste (realnie uzyskane). Wnioskodawczynie, w świetle wiążących Sąd Najwyższy ustaleń, nie wykazała, aby takie pożytki uczestnik uzyskał z nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy S. 84. W konsekwencji niepodobna podzielić zarzutu naruszenia art. 207 k.c.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.